

Utlåtande

10.8.2026

VN/35482/2024
VN/35482/2024-VNK-59

Justitieministeriet
utlåtande.fi

Statsrådets kanslis utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny självstyrelselag för Åland

Justitieministeriet har begärt utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny självstyrelselag för Åland.

I propositionen föreslås att det stiftas en helt ny självstyrelselag för Åland. Syftet med reformen är att modernisera och utveckla självstyrelsesystemet. Propositionen innebär inga ändringar i självstyrelsens nuvarande ställning i statsskicket, men den avser att förtydliga självstyrelselagens nuvarande förhållande till grundlagen. Det föreslås att det till lagen fogas vissa bestämmelser från grundlagen vars formuleringar anpassas till de motsvarande skyldigheter som gäller för självstyrelsen. I propositionen föreslås en systematik för fördelningen av lagstiftningsmakten på Åland mellan riksdagen och Ålands lagting som bygger på principerna enligt nuvarande självstyrelse. Förslaget innebär vissa ändringar i den nuvarande fördelningen av lagstiftningsbehörighet mellan landskapet och riket.

Lagförslaget innehåller två förteckningar över lagstiftningsbehörighet: 1) en förteckning över behörighetsområden som hör till lagtinget och 2) en förteckning över riksdagens behörighetsområden på Åland. Behörighetsfördelningen föreslås också fortsättningsvis omfatta en bestämmelse genom vilken riksdagens behörighet på Åland i framtiden genom ett förenklat förfarande kan ändras för vissa behörighetsområden. Det förenklade förfarandet avser, liksom i nuläget, en överföring av ny behörighet till Åland genom vanlig riksdagslag och med lagtingets bifall, men förteckningen över behörighetsområden som kan bli föremål för den förenklade överföringen föreslås bli utökad. En överföring av sådan ny behörighet förutsätter att konsekvenserna av de initiativ till utökad behörighet som tas över av självstyrelsen i framtiden först bedöms i samarbete mellan självstyrelsemyndigheterna och statsrådet. Bedömningen sker efter det att självstyrelsen tagit ett konkret initiativ till ändring av behörighetsfördelningen och med beaktande av de förhållanden som råder vid den tidpunkten.

Statsrådets kanslis utlåtande

Statsrådets kansli har gett utlåtanden om tidigare förslag till utveckling av Ålands självstyrelse och tidigare utkast till regeringens proposition med förslag till självstyrelselag för Åland (VNK/1079/03/2017, VN/846/2018-VNK-61, VN/3796/2023-VNK-60). De förslag som statsrådets kansli fört fram har delvis redan beaktats i det utkast till regeringens proposition som nu är på remiss.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Statsrådets kansli

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PB 23
00023 Statsrådet

Snellmansgatan 1 A
Helsingfors

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vnk@gov.fi

I början av betänkandet redogörs det för frågor som inte har kunnat utredas under beredningen, och det förblir oklart om och till vilka delar bestämmelser om dessa kommer att utfärdas som en del av reformen av självstyrelselagen. Situationen är otillfredsställande, och det gäller att överväga hur de frågor som eventuellt förblir olösta ska behandlas i den proposition som lämnas till riksdagen. Det är viktigt att den kommande propositionen ger en heltäckande bild av självstyrelsen även till denna del. Om det i propositionen tas in ytterligare nya bestämmelser, bör man åtminstone överväga att ordna en remissbehandling av dem. Med tanke på helhetsbilden vore det bra att tydligare lyfta fram förhållandet mellan självstyrelselagstiftningen och EU-rätten.

Riksdagens lagstiftningsbehörighet på Åland (26 §)

Lagförslaget innehåller en i någon mån mera täckande förteckning över fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan lagtinget och riksdagen än den gällande självstyrelselagen. Förteckningen är dock inte uttömmande eftersom den inte omfattar behörighetsområden som till följd av fortsatt utveckling eller av andra orsaker avgörs separat i lagstiftningspraxis.

Enligt propositionen ska riksdagens lagstiftningsbehörighet i fråga om grundlagen omfattas av det som föreskrivs i självstyrelselagens 98 § om ändring av självstyrelselagen. Riksdagens grundlagsutskott konstateras ha strukit en motsvarande bestämmelse ur propositionen med förslag till den gällande självstyrelselagen (GrUB 15/1990 rd). I den proposition som nu är på remiss betonas att bestämmelsens formulering skiljer sig från den tidigare formuleringen, och den nya bestämmelsen karakteriseras som ett förtydligande som inte innebär någon ändring i sak. Under den fortsatta beredningen bör man ytterligare precisera motiveringen till bestämmelsen och bedömningen av dess konsekvenser samt säkerställa att bestämmelsen inte medför någon *ändring* av riksdagens möjligheter att på grundlagsnivå föreskriva om frågor som gäller självstyrelsen.

Det är skäl att konstatera att ett legislativt uppdrag också kan grunda sig på EU-rätt eller en internationell förpliktelse som inte nödvändigtvis som sådan kan jämföras med den fördelning av lagstiftningsbehörigheten som föreslås i propositionsutkastet. Verkställigheten av EU-rätten kan också vara förknippad med komplicerade juridiska tolkningsfrågor. Det är bra att uppmärksamma detta i motiveringen till propositionen.

Beredskap och undantagsförhållanden

Enligt 26 § 17 punkten i lagförslaget hör *landets försvar samt försvarstillstånd med beaktande av vad som föreskrivs i 17 § om fullgörande av värnplikt, beredskap inför undantagsförhållanden samt försörjningsberedskap* till riksdagens lagstiftningsbehörighet. Statsrådets kansli för fram att formuleringen av punkten på finska delvis är oklar, vilket också orsakar oklarhet i behörighetsfrågorna. Dessutom motsvarar den finskspråkiga versionen inte helt den svenskspråkiga, men också formuleringen på svenska kan leda till oklarheter när det gäller behörigheten i försörjningsberedskapsfrågor. Propositionen bör preciseras till denna del, så att formuleringen på finska inte binder beredskapen inför undantagsförhållanden och försörjningsberedskapen till den föreslagna 17 §. Både den finsk- och svenskspråkiga versionen bör ses över för att tydliggöra om avsikten är att föreskriva att beredskap inför undantagsförhållanden även i fortsättningen hör till riksdagens lagstiftningsbehörighet. Statsrådets kansli betonar, och det konstateras också i motiveringen, att den lagstiftning som gäller beredskap inför undantagsförhållanden ankommer enligt den gällande lagen på rikets organ. Liksom enligt gällande lag hör beredskap inför störningssituationer under normala förhållanden till Ålands lagstiftningsbehörighet inom de rättsområden som hör till lagtingets lagstiftningsbehörighet. Propositionen lämnar oklarheter kring försörjningsberedskapen och de bestämmelser som gäller den, vilket väcker frågan om avsikten är att överföra ansvaret för försörjningsberedskapen i sin helhet till riket. Enligt den gällande lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen (regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om tryggnad av försörjningsberedskapen och om Försörjningsberedskapscentralen samt till lag om ändring av lagen om skyddsutrustning, RP 145/2025 rd – 2.4 Ålands ställning) beror fördelningen av lagstiftningsbehörigheten i frågor som gäller försörjningsberedskapen på om den sektor som anknyter till försörjningsberedskapen enligt självstyrelselagen för Åland hör till landskapets eller rikets behörighet. Ålands försörjningsberedskap hör delvis till landskapets och delvis till rikets lagstiftningsbehörighet. Vem som har ansvar för försörjningsberedskapen beror på omständigheterna i det förekommande fallet och på huruvida sektorn i fråga enligt självstyrelselagen för Åland omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet eller rikets behörighet.

Till statsrådets kanslis ansvarsområde hör enligt 12 § i reglementet för statsrådet statsrådets gemensamma lägesbild, beredskap och säkerhet, den allmänna samordningen av hanteringen av störningssituationer samt den allmänna samordningen av konstaterande av att undantagsförhållanden råder och av utfärdande av ibruktagningsförfordningar enligt 6 § i

beredskapslagen (1.6.2017/333). Ministerierna ansvarar för sina uppgifter inom sina egna ansvarsområden, inklusive när det gäller att beakta Ålands särställning.

Statsrådets kansli understryker behovet av att säkerställa att det råder klarhet om frågor som gäller behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet såväl under normala förhållanden som i störningssituationer och under undantagsförhållanden. Statsrådets kansli anser det vara viktigt att riket även i fortsättningen har lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller undantagsförhållanden, beredskap inför undantagsförhållanden samt ordningsmaktens verksamhet som avser att trygga statens säkerhet. Därför bör den föreslagna finska formuleringen i 26 § 17 punkten ses över.

Det bör noteras att de föreslagna bestämmelserna inte undanröjer befintliga oklarheter i fråga om beredskapen inför undantagsförhållanden och befogenheterna under undantagsförhållanden. Under undantagsförhållandena våren 2020 och 2021 framkom det konkret vissa skillnader i tolkningen av befogenheterna. Dessutom är en reform av rikets beredskapslagstiftning fortfarande under beredning, och propositionen har inte samordnats med reformen av beredskapslagen.

Särskilt mot bakgrund av det rådande förändrade säkerhetsläget är det viktigt att snabbt få klarhet i huruvida beredskapslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den de facto kan tillämpas på Åland under undantagsförhållanden, och att känna till hur man ska agera i ärendet. Tydliga bestämmelser och en gemensam tolkning är viktiga för att man i samband med ett brådskande förfarande för konstaterande av undantagsförhållanden inte ska behöva inleda en juridisk utredning om behörighetsfördelningen och om tillämpningsgrunderna för tillämpnings- och ibruktagningsförordningarna. Det är i praktiken inte möjligt att göra det. Grundlagsutskottets utlåtande GrUU 55/2024 rd innehåller skrivningar som förtydligar rättsläget.

Även om tidsplanen för reformen av självstyrelselagen inte ger möjlighet till en helhetsbetonad granskning och bedömning av förhållandet mellan självstyrelselagen och beredskapslagen, är det i den fortsatta beredningen befogat att förtydliga självstyrelselagens förhållande till begreppet *undantagsförhållanden*, som bestämmer fördelningen av lagstiftningsbehörigheten, och till beredskapslagen. I motiveringen sägs att den föreslagna 26 § 17 punkten avser att gälla undantagslagstiftning som "på grund av undantagsförhållanden kräver ingrepp i medborgarnas allmänna rättigheter". Denna formulering kan i detta avseende inte anses vara tillräcklig eller helt ändamålsenlig till sitt innehåll. Avsikten är sannolikt att i motiveringen framför allt hänvisa till möjligheten enligt 23 § i grundlagen att genom lag eller en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av ett sådant bemyndigande med exakt avgränsat tillämpningsområde som av särskilda skäl tagits in i lag införa sådana tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna som är förenliga med Finlands internationella förpliktelser avseende mänskliga rättigheter och som är nödvändiga om Finland blir utsatt för ett väpnat angrepp eller om det råder andra i lag angivna undantagsförhållanden som allvarligt hotar nationen.

I beredskapslagen finns bestämmelser om befogenheter som avviker från det normala, till exempel avvikelser från de grundläggande fri- och rättigheterna, skötsel av statsfinanserna under undantagsförhållanden och ordnande av förvaltningen. Beredskapslagen kan tillämpas endast under särskilt allvarliga kriser (se RP 3/2008 rd, s. 100). I 3 § i beredskapslagen föreskrivs om de undantagsförhållanden under vilka beredskapslagen kan tillämpas. Ett undantagsförhållande som berättigar till användning av exceptionella befogenheter kan föreligga endast när de befogenheter som myndigheterna utövar under normala förhållanden inte räcker till för att hantera situationen.

I arbetsgruppens betänkande tas det inte ställning till hörandet av Ålands landskapsregering i brådskande situationer där beredskapslagen tas i bruk. Tiden för tjänstemannaberedningen och det politiska beslutsfattandet i olika skeden kan vara mycket begränsad, möjligen inte mer än en eller två dagar lång. Tillämpnings- och ibruktagningsförordningar kan behöva beredas och godkännas så snabbt att det i praktiken är omöjligt att höra landskapsregeringen.

Den nya självstyrelselagen innehåller nya bestämmelser om bland annat samarbetet mellan rikets och Ålands myndigheter och om formerna för samarbetet. I den fortsatta beredningen bör man bedöma bestämmelserna mot bakgrund av beredskapslagen och säkerställa att de fungerar. För närvarande är det oklart hur hörandet av landskapsregeringen i fråga om förordningar i anslutning till beredskapslagen ska ordnas. Enligt statsrådets kanslis uppfattning räcker det vid särskilt brådskande krissituationer med att ordna ett muntligt hörande. Bestämmelser om detta bör fogas till propositionen. I den fortsatta beredningen bör det säkerställas att självstyrelselagen inte utgör något hinder för det faktiska ibruktagandet av befogenheter enligt beredskapslagen i en särskilt brådskande situation på Åland. Bestämmelserna ska vara sådana att de i praktiken kan tillämpas också i särskilt brådskande eller annars svåra förhållanden. Kansliet noterar också riksdagens uttalande, där riksdagen förutsätter att frågor som gäller Åland avgörs.

Tillämpningen av beredskapslagen även på Åland kan i praktiken leda till att sådana förvaltningsuppgifter som landskapsmyndigheterna normalt sköter kan överföras på riksmyndigheterna när beredskapslagen tillämpas. Statsrådets kansli anser det vara viktigt att arbetet med att uppdatera överenskommelseförordningen om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (900/2000) fortsätter.

Statsrådets kansli anser att överenskommelseförordningar är användbara rättsliga instrument för att organisera skötseln av myndighetsuppgifter mellan riket och landskapet. Ensidig uppsägning av överenskommelseförordningar i samband med kriser eller störningar kan dock leda till svåra situationer. Det faktum att överenskommelseförordningar anses ha upphört att gälla ett år efter uppsägningen, om de inte har ändrats eller upphävts inom denna tid, ger en viss marginal. Begränsning av uppsägningsrätten under undantagsförhållanden kan dock övervägas.

I fråga om beredskap hänvisar statsrådets kansli till statsrådets principbeslut av den 16 januari 2025 om en säkerhetsstrategi för samhället (Statsrådets publikationer 2025:2). I principbeslutet står följande: "När det gäller Åland sköter myndigheterna i riket och landskapet tillsammans förvaltningsuppgifterna inom beredskapen och åtgärderna inom befolkningsskyddet, försörjningsberedskapen och den allmänna beredskapen, vilka i allmänhet hör till riksmyndigheterna. Den vanliga krisberedskapen under normala förhållanden inom de rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet hör till självstyrelsens ansvar. Gränsdragningen mellan sådan krisberedskap och beredskap för undantagsförhållanden förutsätter i fråga om behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket prövning från fall till fall samt ett nära samarbete också när det gäller skapandet av en lägesbild och planeringen." Gränsdragningen mellan krisberedskap och beredskap eller förberedande åtgärder inför undantagsförhållanden är dock inte alltid helt tydlig.

Enligt statsrådets kansli är det viktigt att stödja det praktiska myndighetssamarbetet redan under normala förhållanden genom systematisk planering, hantering av lägesbilden och övningsverksamhet som ordnas av de behöriga ministerierna och myndigheterna. Statsrådets kansli utvecklar den gemensamma beredskapsplaneringen och övningsverksamheten i samarbete med ministerierna. Åland deltar i det regionala lägesbildssamarbete som leds av statsrådets lägescentral. I samarbetet deltar både landskapsmyndigheterna och de statliga myndigheter som är verksamma i landskapet. Det pågår flera projekt som på olika sätt lyfter fram utvecklandet av samarbetet kring beredskap och förberedande åtgärder.

Lagstiftningsbehörighet som hör till riksdagen och som kan överföras till Åland i enkel lagstiftningsordning (28 §)

I propositionsutkastet föreslås att det ska bli möjligt att överföra riksdagens behörighet på Åland till Åland genom vanlig riksdagslag och med lagtingets bifall.

Statsrådets kansli tar inte ställning till behörighetsförteckningarna i lagförslaget och inte heller till huruvida det i praktiken kan vara svårt att fördela behörigheten mellan riket och landskapet inom vissa områden. Statsrådets kansli har i sina tidigare utlåtanden fäst avseende vid behovet av att bedöma behörighetsförteckningarna inte bara ur enskilda rättsområdens synvinkel utan också som helheter och i förhållande till varandra (se VNK/1079/03/2017). Det finns skärningspunkter och andra kopplingar mellan olika rättsområden. Statsrådets kansli anser det också vara viktigt att man vid bedömningen av konsekvenserna av behörighetsöverföringar tar hänsyn till i vilken utsträckning en ärendehelhet faller inom EU:s behörighet. När ett visst EU-relaterat rättsområde överförs till lagtingets behörighet uppstår praktiska frågor som gäller tryggheten av landskapets möjligheter att påverka EU-förhandlingarna, de nationella kontaktpunkterna, fördelningen av resurser och rättigheter samt genomförandet av EU-rättsliga förpliktelser. Det är bra att man i propositionsutkastet fäster avseende vid EU-rättsliga aspekter.

Lagstiftningskontroll (31–33 §)

De grunder enligt vilka republikens president kan utöva sin vetorätt i fråga om lagtingslagar ska enligt lagförslaget förbli oförändrade och hänföra sig till överskridande av lagstiftningsbehörighet och till statens inre och yttre säkerhet.

Enligt den etablerade praxis som tillämpas vid lagstiftningskontrollen har som överskridande av lagstiftningsbehörigheten också betraktats en situation där en lagtingslag uppenbart strider mot EU-rätten. I propositionsutkastet föreslås att lagstiftningskontrollen inte längre ska omfatta lagtingslagens förhållande till unionsrätten och att republikens presidents vetorätt inte längre ska omfatta en kontroll av att genomförandet av unionsrätten är korrekt i lagtingslagarna. I propositionen konstateras att detta emellertid inte ska utgöra hinder för vetorätt om presidenten prövar att en lagtingslag som förefaller att stå i strid med unionsrätten faktiskt inverkar på relationerna till främmande makter.

Statsrådets kansli har deltagit i arbetet i den underarbetsgrupp som berett ärendet i synnerhet ur EU-rättslig synvinkel, och de synpunkter som kansliet fört fram har beaktats vid beredningen. Statsrådets kansli lyfter fram att EU-domstolen har tolkningsföreträde när det gäller EU-rätten. Statsrådets kansli anser det vara viktigt att landskapets rättigheter och skyldigheter är i balans och att landskapet ansvarar för sina egna eventuella försummelser av EU-rätten. Till denna del ingår bestämmelser om Ålands nationella ansvar i 83–84 § i lagförslaget.

Ålandsärenden i statsrådet och föredragningen av dem (50 §)

Enligt propositionsutkastet kan aktuella åländska frågor av principiell eller vittomfattande betydelse behandlas i statsrådet i en sammansättning med de behöriga ministrarna och Ålands lantråd under ledning av statsministern. Initiativ till behandling i en sådan sammansättning kan tas av Ålands regering eller av det behöriga ministeriet. Förslaget motiveras med behovet av diskussion på politisk nivå och sådan beredning på hög nivå som landskapsregeringen deltar i. Det föreslås inte att något sekretariat inrättas. Sekretariatsuppgifterna kan i varje enskilt fall skötas genom överenskommelse mellan statsrådets kansli, justitieministeriet och det behöriga ministeriet.

Statsrådets kansli har i sina tidigare utlåtanden fört fram vissa förbehåll i fråga om behovet av att i självstyrelselagen föreskriva om en ny samordnande sammansättning under statsministerns ledning. Som princip gäller att man inte bör skapa nya strukturer, utan i första hand bygga vidare på och utveckla befintliga arrangemang. Olika metoder och förfaranden kan tillämpas för att föra dialog mellan riket och landskapet och för att reda ut eventuella skillnader i synsätt. Möten har ordnats regelbundet både på politisk nivå och på hög tjänstemannanivå. Regeringarna har behandlat ärenden som gäller landskapet vid regeringens överläggningar och aftonskolor. Ärenden har vid behov också kunnat tas upp i EU-ministerutskottet. Bestämmelser om rätten för ordföranden för Ålands landskapsregering, det vill säga lantrådet, att bli hörd i EU-ministerutskottet finns i reglementet för statsrådet (26 §). Förfarandet preciseras i statsrådets principbeslut från 2009 om landskapet Ålands deltagande i behandlingen av EU-ärenden och landskapets möjligheter att påverka dem.

Om det emellertid föreskrivs om en ny samordnande dialog, ska arrangemanget vara så lätt som möjligt och det ska inte tillämpas alltför frekvent. I motiveringen konstateras också att arrangemanget inte påverkar statsministerns kompetens att leda statsrådets verksamhet och att besluta hur ett enskilt ärende handläggs när ett samrådsbehov uppstår. I motiveringen påpekas också att förslaget inte inverkar på ministeriernas ansvarsområden och ansvar för beredningen av ärenden som hör till statsrådet.

Statsrådets kansli betonar vikten av aktiv dialog, kontakt, informationsgång och annat samarbete mellan riket och landskapet. Det finns skäl att ytterligare förbättra dem på det praktiska planet bland annat genom att utveckla arbetssätten och anvisningarna. Eventuella meningsskiljaktigheter mellan riket och landskapet bör kunna lösas i ett så tidigt skede som möjligt. Detta lyckas inte alltid. I propositionsutkastet föreslås det att Delegationen för Ålandsärenden ges behörighet i vissa konfliktsituationer (21 §).

Ärenden som gäller Europeiska unionen (11 kap.)

Beredning av nationella ställningstaganden med anknytning till ärenden som gäller Europeiska unionen

I propositionsutkastet föreslås det att Ålands inflytande vid beredningen av EU-ärenden vid EU:s institutioner utvidgas så att det omfattar sådana ärenden inom rikets lagstiftningsbehörighet som har särskild betydelse för Åland (73 och 74 §). Enligt propositionen bygger de föreslagna ändringarna på nuvarande praxis.

Statsrådets kansli har konsulterats vid beredningen av de ovannämnda förslagen, och kansliet ser inga hinder för de föreslagna utvidgningarna. Statsrådets kansli påpekar dock att man i motiveringen till propositionen bör sträva efter att klargöra vad ärenden som har särskild betydelse för Åland kan omfatta eller vad som avses med dem. Statsrådets kansli påpekar också att Finlands representation och anföranden även styrs av etablerad nationell praxis och arbetsordningen för Europeiska unionens råd.

Statsrådets kansli noterar i fråga om 73 och 74 § att man i den finska översättningen av motiveringen i huvudsak använder formuleringen "asiat, joilla on erityistä merkitystä" och i själva lagförslaget formuleringen "asiat, jotka ovat erityisen tärkeitä". I den svenska versionen av propositionen används konsekvent formuleringen "särskild betydelse". Formuleringarna bör vara enhetliga i de olika språkversionerna.

Förfarande vid oenighet om visst genomförande av EU:s beslut

I 78 § i propositionen föreslås det att Delegationen för Ålandsärenden vid oenighet ska besluta om avskiljande av Ålands andel av en resurs eller rättighet som tilldelats eller en förpliktelse som ålagts Finland genom beslut av Europeiska unionen. Enligt förslaget får besvär över delegationens beslut anföras hos högsta förvaltningsdomstolen, men delegationens beslut kan verkställas oavsett att besvär anföras över det. För närvarande ska frågor om landskapets andel av en resurs, förpliktelse eller rättighet som grundar sig på EU:s beslut avgöras med stöd av 59 b § 2 mom. i självstyrelselagen.

Statsrådets kansli anser att den föreslagna överföringen av beslutanderätt till Delegationen för Ålandsärenden är förknippad med frågor som bör utredas vidare under den fortsatta beredningen, bland annat huruvida det är motiverat att ge ett expertorgan såsom delegationen beslutanderätt i sådana ärenden enligt förslaget som kan ha betydande ekonomiska och politiska dimensioner. Statsrådets kansli uppmärksammar också att delegationen enligt 21 § 2 mom. 8 punkten i lagförslaget i enlighet med 78 § ska ta ställning till en meningsskiljaktighet i fråga om avskiljandet av Ålands andel av en EU-resurs, rättighet eller förpliktelse som följer av Europeiska unionens beslut. Enligt den föreslagna 78 § ska delegationen fatta beslut i ärendet, och beslutet kan verkställas direkt. Till denna del tycks formuleringarna inte överensstämja med varandra.

Statsrådets kansli har i sina tidigare utlåtanden fäst avseende vid behovet av att tydligare bedöma delegationens ställning och uppgifter enligt den nya lagen också ur ett helhetsperspektiv. Det föreslås nu vissa preciseringar i bestämmelserna om delegationen (21–23 §).

Ålands ställning i överträdelseförfaranden och vid talan samt möjlighet att göra en framställning i ett ärende som är anhängigt vid EU-domstolen (80–82 §)

Enligt propositionen ska bestämmelserna om Ålands ställning i överträdelseförfaranden, vid talan och i mål som behandlas i EU-domstolen motsvara bestämmelserna i den nuvarande självstyrelselagen. En teknisk fråga som statsrådets kansli vill påpeka gäller motiveringen till 80 och 81 §, där det felaktigt hänvisas till utrikesministeriet och utrikesministern i stället för statsrådets kansli och statsministern. Ansvar för beredningen av EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden har överförts från utrikesministeriet till statsrådets kansli.

Avslutningsvis

Statsrådets kansli noterar att avsnittet "Verkställighet och uppföljning" i propositionsutkastet har lämnats tomt. I fråga om självstyrelselagen är det självklart nödvändigt att effektivt organisera uppföljningen av hur den nya lagen tillämpas och tillhandahålla expertstöd. En redogörelse för detta bör inkluderas i propositionen. Bestämmelserna framstår som tämligen komplicerade, och det är viktigt att justitieministeriets självstyrelseexperter är tillgängliga för att bistå i olika frågor som gäller tillämpningen av lagen.

Statsrådets kanslis utlåtande har utarbetats utifrån den finskspråkiga versionen av propositionsutkastet. Ministeriet förbehåller sig möjligheten att framföra mer utförliga synpunkter på och språkliga anmärkningar till de lag- och motiveringstexter som ingår i propositionen.

Avdelningschef

Janne Kerkelä

Lagstiftningsråd

Annika Parsons

Bilagor -

Sändlista

För kännedom